Hukuk Bölümü 2009/192 E. , 2009/347 K.

- 4925 SAYILI KARAYOLU TAŞIMA KANUNU UYARINCA VERILEN IDARI PARA CEZASINA KARŞI AÇILAN DAVANIN ADLİ YARGI YERİNDE ÇÖZÜMLENMESI

  - KARAYOLU TAŞIMA KANUNU (4925) Madde 26

"İçtihat Metni"

Davacı : M. Kargo ve Dış Tic. Ltd. Şti.

Davalı : İstanbul Ulaştırma Bölge Müdürlüğü

O L A Y : Davacı şirkete, İstanbul Ulaştırma Bölge Müdürlüğü'nün 20.06.2008 gün ve 171658 sayılı, Karayolu Taşıma Kanunu İdari Para Cezası Tutanağı ile, M1 yetki belgesi olduğu halde şehirler arası kargo taşımacılığı yapıldığının tespit edildiği gerekçesiyle 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu'nun 26. maddesinin (a) bendi gereğince para cezası verilmiştir.

Davacı, para cezasının iptali istemiyle adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

FATİH 2. SULH CEZA MAHKEMESİ: 13.03.2009 gün ve Müt.no:2009/402 sayı ile, Mahkemelerine itiraz edilmiş ise de, Danıştay 9. Dairesinin 2000/7072 esas, 2002/209 karar sayılı ilamında da belirtildiği üzere, itiraza konu edilen taşımacılık işlemlerinde yetki belgesi ile ilgili itirazların idare mahkemesinde incelenmesi gerektiğinin anlaşıldığı gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar kesinleşmiştir.

Davacı, bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

İSTANBUL 1. İDARE MAHKEMESİ: 16.04.2009 gün ve E:2009/527, K:2009/576 sayı ile, 5326 Sayılı Kabahatler Kanunu'nun 2. maddesinde; "Kabahat deyiminden; kanunun, karşılığında idari yaptırım uygulanmasını öngördüğü haksızlık anlaşılır" hükmü, 3/a maddesinde: "Bu Kanunun idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanır" hükmü, 16. maddesinde; "Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idari yaptırımlar, idari para cezası ve idari tedbirlerden ibarettir. İdari tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir" hükmü, 27. maddesinde: "İdari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir" hükmünün yer aldığı; anılan Yasanın 3. ve 27. maddelerinin bir arada değerlendirilmesinden, yalnızca bu kanunda öngörülen idari para cezalarına karşı değil, diğer kanunlarda öngörülen ve ceza hukukunun genel prensipleriyle yakın ilişki içinde bulunan ve bu ilişki nedeniyle Kabahatler Kanunu kapsamında değerlendirilen bütün kanunlardaki idari para cezaları açısından da özel kanununda kanun yoluna ilişkin, düzenleme olmayan kabahat niteliğindeki yaptırımlar için Kabahatler Kanunu'nun uygulanacağı, bu durumun tabii neticesi olarak da, gerek Kabahatler Kanunu'nda ve gerekse kanun yolu öngörmeyen diğer kanunlarda düzenlenmiş bulunan idari para cezalarına karşı açılacak davalarda sulh ceza mahkemeleri'nin görevli olacağı sonucuna ulaşıldığı; keza Kanunun geçici 2. ve geçici 3.maddelerinde getirilen düzenleme ile de Kanunun yürürlük tarihi olan 01.06.2005 tarihinden sonra açılacak gerek Kabahatler Yasası'nda ve gerekse kanun yolu öngörmeyen diğer yasalarda düzenlenmiş bulunan idari para cezalarına karşı açılacak davalarda Kabahatler Kanunu'nun uygulanacağının açıkça hüküm altına alındığı; görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar açısından bir müktesep hak doğmayacağı, bu nedenle yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının geçmişe de yetkili olacağının bilinen bir genel hukuk ilkesi olduğu, davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, mahkemenin görevsizlik kararı vermesinin gerekeceği; bu durumda, dava konusu idari para cezasının dayanağı olan 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu'nun bu kanuna istinaden verilen kabahat niteliğindeki yaptırımlara karşı kanun yolu öngören ve idare mahkemesini görevli kılan 30. maddesindeki göreve ilişkin kuralın, 08.02.2008 tarih ve 26781 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 5728 Sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlara ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 520. maddesiyle madde metninden çıkartılması neticesinde, Kabahatler Kanunu kapsamına giren idari para cezası verilmesine dair uyuşmazlığın görüm ve çözümünün yukarıda yer verilen hükümler uyarınca adli yargı mercilerinin görev alanında bulunduğu gerekçesiyle; 2577 Sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15/1. maddesi uyarınca davanın görev yönünden reddine karar vermiş; bu karar kesinleşmiştir.

Davacı, bunun üzerine ikinci kez söz konusu idari para cezasına karşı adli yargı yerinde itirazda bulunmuş; daha sonra Mahkemeye, Uyuşmazlık Mahkemesine hitaben bir dilekçe vererek mağduriyetlerinin giderilmesini istemiş; bunun üzerine Fatih 2. Sulh Ceza Mahkemesince dava dosyası Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Erdoğan BUYURGAN, Ramazan TUNÇ, Habibe ÜNAL, Turan KARAKAYA, Gürbüz GÜMÜŞAY ve Coşkun GÜNGÖR'ün katılımlarıyla yapılan 28.12.2009 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME : Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulu'nun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği..." açıkça belirtilmiştir. Bu durum gözetildiğinde, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

Olayda tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada; adli ve idari yargı yerlerince verilmiş ve kesinleşmiş iki görevsizlik kararı bulunmakta olup, davacı tarafından yeniden ilk görevsizlik kararını veren adli yargı yerine başvuru yapıldığı, Uyuşmazlık Mahkemesine hitaben yazdığı dilekçede, olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi yönündeki iradesini gösterdiği, Mahkemece de bu doğrultuda dosyanın Mahkememize intikal ettirildiği görülmüştür.

Bu haliyle, her ne kadar 2247 sayılı Yasa'da öngörülen yönteme uymamakta ise de, davanın taraflarınca başvuruda bulunulduğu da gözetilerek, sonuçta; adli ve idari yargı yerleri arasında anılan Yasanın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, adli yargı dosyasının davacının istemi üzerine ilk görevsizlik kararını veren Mahkemece; idari yargı kararının kesinleşme durumunu gösteren onaylı bir örneğinin, Başkanlık yazısıyla Mahkemesinden istenildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Dr. İlknur ALTUNTAŞ ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 4925 sayılı Kanun'un 26. maddesine göre verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu'nun 26. maddesinde, idari para cezaları düzenlenmiş; 30. maddesinde, para cezalarına karşı tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içerisinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebileceği, itiraz üzerine verilen kararların kesin

olduğu öngörülmüşken, bu madde, önce 23.1.2008 gün ve 5728 sayılı Kanun'un 520. maddesiyle, "Bu Kanunda belirtilen idarî para cezasını gerektiren fiillerin işlendiği tarihten itibaren bir yıl içinde aynı nitelikteki fiili üç defa işlediği tespit edilen gerçek ve tüzel kişilere, işlediği fiillerin cezalarının toplamının on katı idarî para cezası verilir ve taşıt şoförünün yurt içi ve yurt dışı taşımalarda sürücü mesleki yeterlilik belgesi ile varsa uluslararası sürücü sertifikası bir yıl süreyle askıya alınır" şeklinde değiştirilmiş; daha sonra 25.6.2009 gün ve 5917 sayılı Kanun'un 47. maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır. 5917 sayılı Kanun hükümleri 10.7.2009 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu'nda bu haliyle idari para cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

1.6.2005 tarihinde 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun yürürlüğe girmesi üzerine Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nce, sözü edilen Kanun'un diğer kanunlarda düzenlenen idari yaptırımlar ile bunlara karşı yapılacak itirazlara ilişkin görev hükümleri üzerindeki etkisinin incelenmesi sonucunda: diğer kanunlarda düzenlenen idari yaptırımın, dayanağı olan yasanın amacı dikkate alınarak; Kabahatler Kanunu'nun 1., 2., 16. ve 19. maddelerinde belirtilen koşulları taşıması, 27. maddenin (1) numaralı bendinde belirtilen idari yaptırımlardan olması halinde, idari para cezaları ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin olanlarına karşı 1.6.2005 tarihinden sonra yapılacak itirazlarda sulh ceza mahkemelerinin genel görevli kılındığına ve bu nedenle doğan görev uyuşmazlıklarında adli yargı yerinin görevli bulunduğuna karar verilmiştir.

Daha sonra, 30.3.2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 3 üncü maddesini değiştiren 6.12.2006 günlü, 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesinde " (1) Bu Kanunun;

a) İdari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır." denilmiştir.

19.12.2006 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun; İdari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterildiği durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu'nda da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle Sulh Ceza Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Fatih 2. Sulh Ceza Mahkemesince verilen 13.03.2009 gün ve Müt. No: 2009/402 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 28.12.2009 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.